

Litteraturliste til National Grunduddannelse (NGU) modul 1

Nedenstående litteraturliste omfatter litteratur, som forventes læst til modul 1. Listen er delt op i to grupper: obligatorisk og supplerende. De fleste litteraturhenvisninger er på artikler eller relevante kapitler i udvalgte bøger. Litteratur til NGU kan findes enten i den kongelige bibliotekssamling eller i din afdelings bogsamling.

Materialer udgivet af Materialecentret kan rekvireres på materialecenterets hjemmeside:

www.matcen.dk

Materialer fra Nordisk Velfærds Center (NVC) kan bestilles eller downloades på:

nordicwelfare.org/sv/Publikationer

Obligatorisk litteratur

Brown, David (2010). Sanserne og deres betydning for arbejdet med døvblinde. *Faghæfte*. Aalborg, Materialecentret. (Katalog nr. 1279)

Christensen, Louise (2019). *Synet og døvblindhed*. Aalborg, Materialecentret. (Katalog nr. 1347)

Damen, Saskia & Worm, Mijkje (2016). *Medfødt døvblindhed. Støtte til børn og voksne, som er født med en syns- og hørenedsættelse eller er blevet døvblinde kort efter fødslen*. Aalborg, Materialecentret. (Katalog nr. 1151)

Dammeyer, Jesper (2010). Specialpædagogiske og psykologiske temaer omkring døvblindhed. *Tidsskriftet Specialpædagogik*, Nr. 1+2

Dammeyer, Jesper (2010). Handicappsykologi – teoretisk introduktion, kap 1 og Sansetab, kap. 7 i *Handicappsykologi*. København, Samfundslitteratur.

Mogensen, I. og Brorsen, S. (2020): *Hørelsen og døvblindhed*. Aalborg, Materialecentret. (Katalog nr.1348)

Nafstad, Anne V. og Rødbroe, Inger (2013). Den teoretiske ramme, kap. 2 i *Kommunikative Relationer*. Aalborg, Materialecenteret.

Nielsen, Birgitte Arild; Ramsing, Bente; Jensen, Dorte Lindberg; Selling, Helle Buelund og Pagnozzi, Mona (2013). *At lære at se. Videoanalyse til professionelle der arbejder med mennesker med medfødt døvblindhed*. Aalborg, Materialecentret.

Steigen, Grethe A. (2018). Foreldre og familie – en kilde til kunnskap. Kap. 1 i Creutz, Maria; Schjøll Brede, Kari og Selling, Helle B. (red.), *Hvis du kan se det, kan du understøtte det*. Stockholm, Nordens Velfærdscenter.

Vonen, Arnfinn M. (2018). Språk må være sansemessig tilgjengelig. Kap. 5 i Creutz, Maria; Schjøll Brede, Kari og Selling, Helle B. (red.), *Hvis du kan se det, kan du understøtte det*. Stockholm, Nordens Velfærdscenter.

Supplerende litteratur

Borchgrevink, Hans M. (2001). Nevrologiske og nevropsykologiske forhold med relevans for døvblindhed. *Døvblinde Nyt nr. 1*

Creutz, Maria; Schjøll Brede, Kari og Selling, Helle B. (red.) (2018). *Hvis du kan se det, kan du understøtte det*. Stockholm, Nordens Velfærdscenter.

Lorentzen, Per (2012). I sit rette element, kap. 3 s. 71 – 89 i *Dialog med usædvanlige børn*. Aalborg, Materialecenteret.

Lorentzen, Per (2008). Del 1: Samvær som læring: Det gængse perspektiv på voksne udviklingshæmmedes, s. 47 – 71 i *Fra tilskuer til Deltager. Samspil og kommunikation med voksne udviklingshæmmede*. Aalborg, Materialecentret.

Nielsen, Lilli (1995). Det synshandicappede barns opbygning af strategier til brug for taktil orientering. *Refsnæs-nyt nr. 44*

Køppe, Simon (2013). Modaliteter – s. 19 – 43 i Dammeyer, Jesper og Nielsen, Anja (red.), *Kropslig og Taktil Sprogudvikling*. Aalborg, Materialecentret.

Rødbroe, Inger og Janssen, Marleen (2007). *Medfødt døvblindhed og de grundlæggende principper for intervention*. Aalborg, Materialecentret.

Rødbroe, Inger (2010). Døvblindeområdet historiske udvikling, pædagogiske paradigmer og konsekvens for praksis. *Specialpædagogik, Nr. 1+2*

Litteraturliste til National Grunduddannelse (NGU) modul 2

Nedenstående litteraturliste omfatter litteratur som forventes læst til modul 2. Listen er delt op i to grupper: obligatorisk og supplerende. De fleste litteraturhenvisninger er på artikler eller relevante kapitler i udvalgte bøger. Litteratur til NGU kan findes enten i den kongelige bibliotekssamling, eller i din afdelings bogsamling.

Bøger og Faghæfter udgivet af Materialecentret kan rekvireres på materialecenterets hjemmeside:
www.matcen.dk

Tekster fra Nordens Velfærdscenter (NVC) kan bestilles eller downloades på:
nordicwelfare.org/sv/Publikationer

Tidsskriftet Specialpædagogik, Psyke & Logos og bogen *Psykologisk Ilt* kan findes på almindelige kommunebiblioteker.

Obligatorisk litteratur

Artikler

Buelund, Helle (2010). Mød mig og støt mig i at blive et helt menneske - om partnerkompetencen. I: *Tidsskriftet Specialpædagogik, Nr. 1-2, 2010, s. 35 – 43.*

Dammeyer, Jesper (2008). Spædbarnspsykologi og medfødt døvblindhed: om hvordan spædbarnspsykologien kan bruges i forskning og klinisk arbejde med børn med alvorlige sociale, sproglige og kognitive funktionsnedsættelser. I: *Psyke & logos, Årg. 29, nr. 2 (2008), s. 717-731, 762.*

Møjnes, Rolf (2018). "Vi hører med hjernen". Kap. 6 i Creutz, Maria; Schjøll Brede, Kari; og Selling, Helle B. (red.), *Hvis du kan se det, kan du understøtte det*. Stockholm, Nordens Velfærdscenter.

Nafstad, Anne V. (2009). Kommunikation kan kurere: Fokus på kommunikativ agens hos personer med medfødt døvblindhed. *Faghæfte*. Aalborg, Materialecentret. (Katalog nr. 1281)

Nielsen, Birgitte Arild (2009). - Et øjeblik. *Faghæfte*. Aalborg, Materialecentret. (Katalog nr. 1282)

Nicholas, Jude (2018). Hva er taktil arbeidshukommelse og selvbiografisk hukommelse. Kap. 13 i Creutz, Maria; Schjøll Brede, Kari; og Selling, Helle B. (red.), *Hvis du kan se det, kan du understøtte det*. Stockholm, Nordens Velfærdscenter.

Lindström, Carline (2018). Partners bidrag till språkutvikling i en kroppslig/taktil modalitet. Kap. 14 i Creutz, Maria; Schjøll Brede, Kari; og Selling, Helle B. (red.), *Hvis du kan se det, kan du understøtte det*. Stockholm, Nordens Velfærdscenter.

Nafstad, Anne V. og Rødbrøe, Inger (2013). *Kommunikative relationer*. Materialecentret, Aalborg.

Supplerende litteratur

Creutz, Maria; Schjøll Brede, Kari; og Selling, Helle B. (red.) (2018). *Hvis du kan se det, kan du understøtte det*. Stockholm, Nordens Velfærdscenter.

Hart, Susan & Rikke Schwartz (2009). *Fra interaktion til relation: til knytning hos Winnicott, Bowlby, Stern, Schore & Fonagy*. København, Hans Reitzel.

Holmen, Liv (2009). *Pedagogikk og kjærlighet: Undervisning av barn med multifunksjonshemninger*. Skådalen Kompetansesenter www.statped.no

Klefsstad, Livchristin og Lundqvist, Eija (2012). *Føl mitt språk*. Regionsenteret for døvblinde, Nord Norge www.statped.no

Lorentzen, Per (2008). *Fra tilskuer til deltager. Samspill og kommunikation med voksne udviklingshæmmede*. Aalborg, Materialecentret.

Rødbrøe, I. & Janssen, Marleen (2007). *Kontakt og socialt samspill*. Materialecentret, Aalborg.

Litteraturliste til National Grunduddannelse (NGU) modul 3

Nedenstående litteraturliste omfatter litteratur som forventes læst til modul 3. Listen er delt op i to grupper: obligatorisk og supplerende. De fleste litteraturhenvisninger er på artikler eller relevante kapitler i udvalgte bøger. Litteratur til NGU kan findes enten i den kongelige bibliotekssamling, eller i din afdelings bogsamling.

Materialer udgivet af Materialecentret kan rekvireres på materialecenterets hjemmeside:

www.matcen.dk

Materialer fra Nordisk Velfærds Center (NVC) kan bestilles eller downloades på:

nordicwelfare.org/sv/Publikationer

Obligatorisk litteratur

Constain, Kirsten (2018). Embodiment: fra kropslige oplevelser til meningsdannelse. Kap. 12 i Creutz, Maria; Schjøll Brede, Kari; og Selling, Helle B. (red.), *Hvis du kan se det, kan du understøtte det*. Stockholm, Nordens Velfærdscenter.

Hanning-Zwanenburg, Aline H. (2009). *Samtaler baseret på narrativer*. Faghæfte, Aalborg, Materialecentret. (Katalog nr. 1277).

Jacques Souriau, Inger Rødbroe, Marleen Janssen (red.) (2008). *At skabe mening*. Aalborg, Materialecentret. (Kommunikation og Medfødt Døvblindhed, III)

Schjøll Brede, Kari (2018). Hva mener du NÅ? Sammenheng og betydning. Kap. 3. i Creutz, Maria; Schjøll Brede, Kari og Selling, H.B. (red.), *Hvis du kan se det, kan du understøtte det*. Stockholm, Nordens Velfærdscenter.

Schjøll Brede, Kari (2018). Når Trine sier MORMOR. Kap. 15 i Creutz, Maria; Schjøll Brede, Kari og Selling, Helle B. (red.), *Hvis du kan se det, kan du understøtte det*. Stockholm, Nordens Velfærdscenter.

Supplerende litteratur

Schjøll Brede, Kari; Hauge, Tonhild S. og Svingen, Else Marie (red.) (2008). Er det noen jeg kan snakke med? *Prosjektrapport. Skådalen Publications Series No 27*. Skådalen kompetansesenter. skadalen@statped.no

Creutz, Maria; Schjøll Brede, Kari og Selling, Helle B. (red.) (2018). *Hvis du kan se det, kan du understøtte det*. Stockholm, Nordens Velfærdscenter.

Holst, F (2002) Hvad man blander når man blender. I: *Kognition & Pædagogik nr. 46*.

Johnson, Mark (1992). *The body in the mind: The bodily basis of meaning, imagination and reason*. Chicago, IL: University of Chicago Press

Johnson, Mark (2010). *The meaning of the body: Aesthetics of human understanding*. Chicago, IL: University of Chicago Press

Lorentzen, Per (2008). *Fra tilskuer til deltager. Samspil og kommunikation med voksne udviklingshæmmede*. Aalborg, Materialecentret.

Maul, John (2003). Om det gådefulde samspil mellem krop, sansning og hjerne. I: *Døvblinde-Nyt nr. 3*.

Lorentzen, Per (2001). *Uvanlige barns språk*. Oslo, Universitetsforlaget Oslo. (Kap. 3 s. 113 – 128 og kap. 5 s. 188 – 243)

Litteraturliste til National Grunduddannelse (NGU) modul 4

Nedenstående litteraturliste omfatter litteratur som forventes læst til modul 4. Listen er delt op i to grupper: obligatorisk og supplerende. De fleste litteraturhenvisninger er på artikler eller relevante kapitler i udvalgte bøger. Litteratur til NGU kan findes enten i den kongelige bibliotekssamling, eller i din afdelings bogsamling.

Materialer udgivet af Materialecentret kan rekvireres på materialecenterets hjemmeside:

www.matcen.dk

Materialer fra Nordisk Velfærds Center (NVC) kan bestilles eller downloades på:

nordicwelfare.org/sv/Publikationer

Obligatorisk litteratur

Forsgren, Gøran A.G.C. (2018). Taktil ikonisitet brukt i tegndannelser av personer med medfødt døvblindhet. Kap. 10 i Creutz, Maria; Schjøll Brede, Kari og Selling, Helle B. (red.), *Hvis du kan se det, kan du understøtte det*. Stockholm, Nordens Velfærdscenter.

Ivanova, Nedelina (2018). Om språkutveklings hos barn med medfödd dövblindhet. Kap. 4 i Creutz, Maria; Schjøll Brede, Kari og Selling, Helle B. (red.), *Hvis du kan se det, kan du understøtte det*. Stockholm, Nordens Velfærdscenter.

Kastrup Pedersen, Bettina og Näslund, Jenny (2018). Taktilt sprog – en cirkelmodel. Kap 2 i Creutz, Maria; Schjøll Brede, Kari og Selling, Helle B. (red.), *Hvis du kan se det, kan du understøtte det*. Stockholm, Nordens Velfærdscenter.

Klefsstad, Livchristin og Lundqvist, Eija (2012). *Føl mitt språk*. Tromsø, Regionsenteret for døvblinde, Nord Norge.

Lorentzen, Per (2010). Fra kommunikation til tænkning, kognition og udvikling i *Dialog med Usædvanlige børn* (kap.4) s. 93 – 103. Aalborg, Materialecentret.

Lorentzen, Per (2010). Kommunikation og sprog – findes der genveje? i *Dialog med Usædvanlige børn* (kap.6.) s. 115 – 141. Materialecentret, Aalborg.

Nafstad, Anne V. og Rødbroe, Inger (2013). *Kommunikative relationer*, s. 133 - 168. Materialecentret, Aalborg.

Souriau, Jacques, Rødbroe, Inger og Janssen, Marleen (red.) (2009). *Overgang til kulturelt sprog. Kommunikation og Medfødt Døvblindhed, IV*. Materialecentret, Aalborg.

Supplerende litteratur

Ahlgren, Inger (1996). *Om dövblindfödda barns möjlighet till språkutveckling*. Stockholm, Institut för lingvistik, Stockholms Universitet.

Dammeyer, Jesper og Nielsen, Anja (red.) (2013). *Kropslig og Taktil Sprogudvikling og Kommunikation*. Materialecentret, Aalborg.

Creutz, Maria; Schjøll Brede, Kari og Selling, Helle B. (red.) (2018). *Hvis du kan se det, kan du understøtte det*. Stockholm, Nordens Velfærdscenter.

Lorentzen, Per (2010). *Dialog med Usædvanlige børn*. Materialecentret, Aalborg.

Lorentzen, Per (2008). *Fra tilskuer til deltager. Samspil og kommunikation med voksne udviklingshæmmede*. Aalborg, Materialecentret.

Maul, John (2003). Om det gådefulde samspil mellem krop, sansning og hjerne. *Døvblinde-Nyt* nr. 3

Mesch, Johanne (2002). Dövblindas Teckenspråkskommunikation. *Arbejdstekst* nr. 40, NVC, Dronninglund

Mesch, Johanne (1996). Teckenspråket som kommunikationsmedel for dövblinda. *Konferencerapport fra Nordisk Konference*, s. 25 – 29. Nordisk Uddannelsescenter (NVC)

Souriau, Jacques (2002). Medfødt døvblindhed og udvikling af kommunikation. *Arbejdstekst* nr. 38. NVC, Dronninglund.

Tomasello, M (2009). The usage – based theory of language acquisition, in Bavin, L. (ed.) *The Cambridge Handbook of Child Language*. Cambridge University Press.